

УДК 929 Кондуфор Ю. Ю.

*Вікторія Василівна ПАТИК,
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник
відділу теорії та методики біобібліографії
Інституту біографічних досліджень
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
(Київ)*

**ПОСТАТЬ Ю. Ю. КОНДУФОРА
В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ
В ХХ ст. В УКРАЇНІ
(за матеріалами особового архівного фонду)**

Нині дослідження біографій учених та їхнього внеску в розвиток української науки й культури є одним із важливих напрямів наукових досліджень. У статті розглянуто особовий фонд Ю. Ю. Кондуфора Інституту архівознавства НБУВ, охарактеризовано архівні документи, які в ньому зберігаються. Документи з особового фонду значно доповнюють наявну інформацію про Ю. Ю. Кондуфора. На основі матеріалів з особового архівного фонду у статті досліджується життєвий шлях та наукова діяльність ученого-історика, академіка АН УРСР Ю. Ю. Кондуфора. Висвітлено його внесок у розвиток історичної науки.

Ключові слова: Юрій Юрійович Кондуфор, наукова діяльність, Інститут історії АН УРСР, Київський університет.

У 2017 р. виповнилося 95 років від дня народження академіка НАН України Юрія Юрійовича Кондуфора (1922–1997). Як справедливо зазначає доктор історичних наук, професор В. Ф. Верстюк, «Дев'яносто — це без малого сторіччя, час, яким вимірюють не стільки життя однієї людини, як цілі епохи. <...> Тож є дві нагоди говорити про академіка Ю. Кондуфора передусім у контексті епохи (автор статті має на увазі ХХ ст. — В. П.), а також намагатися зрозуміти епоху через життя конкретної людини, якій удалося не просто вижити у цьому бурхливому столітті війн і революцій, а й зробити успішну кар'єру... залишити по собі добру, теплу пам'ять...» [2, с. 143]

Сьогодні у суспільстві побутує неоднозначне ставлення до істориків доби тоталітаризму, оскільки в той час було складно дотримуватися встановлених владою вимог і реалізовувати власні наукові інтереси. Проте вивчення постатей, яким випало жити у радянські часи, та їхніх наукових досліджень, переосмислення тогочасних наукових праць є важливою складовою сучасних історичних досліджень. Нині життєписи видатних учених радянської доби є так само цікавою та важливою частиною історії вітчизняної науки, як і долі її найкращих представників будь-якого іншого періоду. Адже ними було зроблено значний внесок у розвиток вітчизняної історичної науки, поширення історичних знань і розбудову наукових інституцій, які нині перетворилися на потужні академічні та науково-дослідні установи й освітні осередки.

Юрій Юрійович Кондуфор (1922–1997) — відомий історик, академік, доктор історичних наук, професор, лауреат Державної премії УРСР, заслужений діяч науки і техніки України, директор Інституту історії АН УРСР, декан історичного факультету Київського державного університету імені Тараса Шевченка (нині — Київський національний університет імені Тараса Шевченка).

Дослідженням постаті Ю. Ю. Кондуфора займалися В. Ф. Верстюк, І. Н. Войцехівська, О. В. Юркова [1–3]. На пошану вченого також було укладено збірник «Актуальні проблеми вітчизняної історії ХХ ст.: збірник наукових праць, присвячений пам'яті академіка НАН України Юрія Юрійовича Кондуфора» (т. 1–2. Київ, 2004), в якому одне із ключових місць посідає розвідка О. В. Юркової про долю та життєвий шлях Ю. Ю. Кондуфора [1, с. 5–18]. Дослідниця досить повно відтворила життєпис Ю. Ю. Кондуфора, доповнивши вже відомі факти біографії вченого маловідомими, а в окремих випадках — взагалі невідомими. Збірник також містить спогади сучасників Ю. Ю. Кондуфора про вченого, зокрема, до видання увійшли спогади В. Астахова, А. О. Буравченкова, О. В. Буцько, С. В. Волкова, Д. М. Гнатюка, Ю. Єльченко, О. Епштейна, О. М. Лопухова, М. Макеєнка, М. Новикова, М. Раковського, В. Ф. Солдатенка, П. С. Соханя, П. П. Толочка, А. Чухно, Є. Шаталіна, О. Й. Щусь і Н. М. Барановської.

Біографічні статті про Ю. Ю. Кондуфора вміщені до енциклопедії Київського університету (<http://eu.univ.kiev.ua/departments/novitn%60oyi-istoriyi-ukrayiny-k/kondufor-yuriy-yuriyovych/>) та «Енциклопедії сучасної України» (http://esu.com.ua/search_articles.php?id=4817), а також представлені в довідкових виданнях: «Вчені Інституту історії України. Біобібліографічний довідник» [5], «Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка: минуле

й сьогодення (1834–2004 рр.)» (Київ, 2004); «Київський національний університет імені Тараса Шевченка: Незабутні постаті» (Київ, 2005), «Енциклопедія історії України» (Київ, 2008, т. 5), «Національна академія наук України. 1918–2008. Персональний склад» (Київ, 2008).

Великий інтерес для дослідників становить особовий фонд Ю. Ю. Кондуфора (ф. 285), що зберігається в Інституті архівознавства НБУВ [4] та був сформований на основі документів, які надійшли у 1999 р. від доньки вченого Тетяни Юріївни Кондуфор та з Інституту історії України НАН України. Даний фонд містить 146 справ, розподілених на п'ять розділів: наукові праці та робочі матеріали; документи біографічні, з діяльності та про вченого; листування; фотодокументи; документи, зібрані вченим, і дарчі написи.

Перший розділ має два підрозділи: наукові праці та робочі матеріали й включає 90 справ (спр. № 1–90). У ньому представлені статті Ю. Ю. Кондуфора (спр. 1, 6, 8, 10, 16–17, 19, 28–31, 44–46, 48–49, 54–56, 59, 78, 80), присвячені здебільшого тематиці революційних подій 1905–1907 рр., історії міста Києва, історичних зв'язків України з Росією та Білоруссю; текст його дипломної роботи, яку він написав, навчаючись у Харківському державному університеті (нині — Харківський національний університет імені Н. В. Каразіна) (спр. 2); автореферати та повні тексти дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата й доктора історичних наук (спр. 3, 4, 11, 12); повні тексти монографій та їх окремі розділи (спр. 14, 18, 21–25, 34, 36, 47, 50, 69, 81–82), зокрема «Революционные события 1905–1907 гг. в Харьковской губернии» (спр. 7), «Великий Октябрь на Украине» (Київ, 1986) (спр. 71), а також текст розділів посібника «История СССР: Поступающим в вузы» (Київ, 1980) (спр. 43).

Доповіді вченого за різною тематикою (спр. 9, 13, 15, 20, 26–27, 32–33, 35, 37–42, 51–53, 57–58, 60–68, 70, 73–77, 79, 83–84); тексти кількох брошур (спр. 5, 72); різноманітні робочі матеріали (спр. 85–88) та списки наукових праць вченого (спр. 36) також зберігаються тут.

До першого розділу також включені рецензії та відгуки Ю. Ю. Кондуфора на праці низки вчених, як-от: Ю. В. Бабка, І. Г. Божока, А. О. Буравченкова, В. А. Браницького, Т. А. Вовка, Ю. М. Гамрецького, С. М. Королівського, В. М. Котова, Н. І. Миронця, М. П. Просяника, В. Г. Сарбея, Є. М. Скляренка, І. Г. Снітко, В. П. Солдатенка, С. А. Цвилюка, І. М. Чумака, В. І. Чуйкова (спр. 89).

Другий розділ «Документи біографічні, з діяльності та про вченого» складається із 17 справ (спр. 91–107) та містить: особову справу Ю. Ю. Кондуфора та його характеристики (спр. 92–93), грамоти (спр. 91), вітальну кореспонденцію та запрошення від різних

установ (спр. 103, 105); статті про Ю. Ю. Кондуфора, опубліковані в газетах, і стенограми його інтерв'ю (спр. 94, 104); лекції, підготовлені вченим та матеріали до них, проспекти наукових праць (спр. 96, 102); документи про нагородження орденами «Знак Пошани» та «Жовтневої революції» (спр. 97); відзиви та рецензії на його праці (спр. 98); документи про суспільно-політичну (спр. 95) та науково-видавничу діяльність (спр. 99) на посаді директора Інституту історії АН УРСР (спр. 100), як академіка та члена Президії АН УРСР (спр. 107), про участь у конференціях, конгресах та у відзначенні 1500-річного ювілею Києва (спр. 101, 106). Серед іншого збереглася Почесна грамота ЦК ЛКСМУ, якою було нагороджено тодішнього студента 4-го курсу Ю. Ю. Кондуфора «за активну участь у проведенні науково-дослідної роботи та змістовну наукову доповідь» (1948 р.) (спр. 91, арк. 1).

Загалом до даного розділу увійшли документи, що містять біографічну інформацію та висвітлюють різні види діяльності Ю. Ю. Кондуфора — як науково-видавничої, так і суспільно-політичної.

У третьому розділі представлено листування Ю. Ю. Кондуфора наукового характеру з різними вченими, такими як Б. Є. Патон, В. Г. Коновалов, О. О. Костирьов, Г. Кузьміна та ін.

Четвертий розділ представляє фотографії різних років. Є серія фотопортретів (спр. 117) та окремі знімки вченого під час закордонних відряджень, виступів на конференціях і засіданнях, вручення нагород (спр. 125–131), фотографії Ю. Ю. Кондуфора з академіками АН УРСР (спр. 120) та зі студентами і викладачами Харківського державного університету імені О. М. Горького (спр. 116) та Київського державного університету імені Тараса Шевченка (спр. 123).

До останнього розділу увійшли документи та матеріали, зібрані Ю. Ю. Кондуфором. Це копії архівних документів, що стосуються розвитку культури на початку ХХ ст., діяльності Інституту історії АН УРСР із часу його створення, друкарський відбиток концепції розвитку Академії наук УРСР та копія проекту республіканської програми розвитку історичних досліджень (спр. 134–135, 144–145).

Час, у який жив Ю. Ю. Кондуфор, не можна назвати сприятливим для наукових досліджень. Із кінця 1930-х рр. учені змушені були висвітлювати історичний процес відповідно до фальсифікованого, але визначеного нормативами, сталінського «Короткого курсу історії ВКП(б)». Інтерпретація подій, добір фактів, оцінка явищ і подій, представлена у цій праці, переносилася до всіх наступних робіт і підручників з історії.

Відкритий наступ правлячої верхівки держави на українську інтелігенцію та істориків розпочався у 1946–1947 рр. Юридичною під-

ставою для цього стала постанова від 29 серпня 1947 р. ЦК КП(б)У «Про політичні помилки і незадовільну роботу Інституту історії України Академії наук УРСР». Постанові передувала нарада в ЦК КП(б)У про боротьбу з проявами націоналізму в історичній науці (29–30 квітня 1947 р.), де було піддано критиці видання Інституту історії України АН УРСР «Історія України: Короткий курс» (1940) і «Нарис історії України» (1942). Документ від 29 серпня 1947 р. додатково включив до переліку праць Інституту, що піддавалися критиці, й «Історію України, т. 1» (1943).

У документі наголошувалася вимога висвітлювати історію України не ізольовано, а лише у взаємозв'язку з історією російського, білоруського та інших народів СРСР як складову частину історичного процесу СРСР. Таким чином історикам давалися вказівки, як саме висвітлювати історичні факти та якою проблематикою займатися. Було вказано, що саме незадовільний стан справ в Інституті історії України АН УРСР та видання його співробітників з історії України негативно вплинули на викладання історії у вузах і середній школі.

Саме на цей складний час припав захист кандидатської дисертації Ю. Ю. Кондуфора, тема якої була сформульована відповідно до тогочасних вимог «Боротьба робітничого класу та біднішого селянства України за хліб у період іноземної інтервенції та громадянської війни 1919 р.». Сам захист відбувся 27 червня 1952 р. у Харківському університеті. А вже наступного року Ю. Ю. Кондуфор підготував до друку доопрацьований текст дисертації, який було покладено в основу монографії «Робітничі продовольчі загони на Україні в 1919 р.» [1, с. 8]. У даній роботі вчений відповідно до положень «Історії ВКП (б). Короткий курс» описав політичне та економічне становище в Україні 1919 р., продовольчу політику більшовиків в Україні, висвітлив похід робітничого класу на село. Проте, незважаючи на відкритий політичний контекст даної роботи, у ній зібрано багатий фактичний матеріал про тогочасні події, який може бути корисним для дослідників і сьогодні. У 1954 р. рішенням ВАК СРСР Ю. Ю. Кондуфору було присуджено звання доцента.

Загалом у 1950-х рр. головною темою наукових досліджень Ю. Ю. Кондуфора були революційні події 1905–1907 рр., 1917–1920 рр. у Харкові та на Харківщині. Відповідно до вимог часу вченому доводилося висвітлювати історичні процеси крізь призму подій у СРСР. Водночас наукові роботи Ю. Ю. Кондуфора торкалися безпосередніх історичних подій на теренах України та базувалися на масиві архівних джерел, чим значно примножували наявний фактичний матеріал із даної тематики.

Із переїздом до Києва у 1958 р. розпочався новий етап у житті Ю. Ю. Кондуфора. Протягом десяти років він працював завідувачем відділу науки та культури ЦК КПУ, в міру сил сприяючи розвитку українського мистецтва. У 1965 р. Ю. Ю. Кондуфор захистив докторську дисертацію «Союз робітничого класу і селянства в період громадянської війни». Після звільнення з відділу науки і культури ЦК КПУ у січні 1968 р., Ю. Ю. Кондуфор отримав пропозицію очолити новостворену кафедру історії СРСР радянського суспільства Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. З 1973 р. Ю. Ю. Кондуфор був деканом історичного факультету [3, с. 113]. Його пам'ятають як гарного лектора, котрий доступно і цікаво подавав матеріал і користувався авторитетом серед колег і студентів. Він неодноразово читав лекції за кордоном, зокрема у Загребському (Хорватія) (1969 р.), Дебреценському (Угорщина) (1971), Лейпцизькому (Німеччина) (1973, 1978), Братиславському (Словаччина) (1975) університетах, а також у Флоренції (Італія) (1977) [4, спр. 92, арк. 26].

Невід'ємною складовою історії народу, розвитку науки та культури на теренах України є вища освіта, а Київський університет, у свою чергу, завжди був її невід'ємною складовою. Мета університетської освіти у вихованні високо освіченої, інтелігентної особи — людини ХХІ ст. Цим гаслом і керувався Ю. Ю. Кондуфор у своїй викладацькій та науковій діяльності, наголошував у своїх виступах [4, спр. 42, 58, 62, 65]. Виховання починається ще із середньої школи. У робочих матеріалах Ю. Ю. Кондуфора знаходимо документи, в яких він висловлює думки щодо необхідності покращення викладання історії в середній школі, укріплення зв'язків школи з історичною наукою. Оскільки головний канал, по якому історичне знання впливає на населення, це — середня школа [4, арк. 21–22].

Уся діяльність Ю. Ю. Кондуфора носила відбиток його індивідуальності [1, с. 319]. Він був як гарним науковцем, так і педагогом. Мав вміння заволодіти увагою аудиторії, будь то лекція чи засідання вченої ради. Викладацька діяльність у Київському університеті проявила лекторський талант вченого. А. О. Буравченков у своїх спогадах зазначав, що «Ю. Ю. Кондуфор вражав своїм імпозантним виглядом, викликав у студентства не тільки зацікавленість, а й повагу» [1, с. 316].

Простежується певна відмінність у наукових дослідженнях Ю. Ю. Кондуфора різних періодів. Якщо у післявоєнний період учений дотримувався загальної тенденції у наукових дослідженнях, яку вимагали обставини, то в 1970–1980-х рр., як відмічає О. Й. Щусь, «...вражає широка ерудиція, надзвичайна чіткість викладу і загальне враження талантом дослідника» [1, с. 319].

У грудні 1979 р. його було обрано членом-кореспондентом АН УРСР [4, спр. 93, арк. 3]. У 1980 р. за колективну працю «Історія Української РСР» із групою вчених інституту був нагороджений Державною премією УРСР. З 1978 р. по 1994 р. обіймав посаду директора Інститут історії АН УРСР. А по тому залишався радником директора Інституту до 1997 р.

Серед архівних документів особового фонду зберігається нагородний лист від 13 грудня 1991 р. «За значний внесок в розвиток історичної науки в Україні, підготовку наукових кадрів академіка АН України» Ю. Ю. Кондуфора представлено до присвоєння почесного звання «Заслужений діяч науки і техніки» [4, арк. 29–30].

Найбільш загальновідомою роботою Ю. Ю. Кондуфора є посібник для вступників до вузів «Історія СРСР» (українською мовою — 1972 р., російською — 1977 р., у співавторстві з В. Котовим). Його посібник з історії СРСР перевидавався чотири рази (1977, 1980, 1983, 1987) і було надруковано більше ніж 200 тисяч примірників [4, спр. 93, арк. 7]. За життя він підготував трьох докторів та 15 кандидатів наук.

На сьогодні Академія наук України є найбільшим центром наукових досліджень в Україні. У своїй доповіді «Жовтнева революція в долях інтелігенції» (1980-ті рр.) Ю. Ю. Кондуфор зазначав, що самі видні та авторитетні представники науки сконцентрувалися навколо створеної восени 1918 р. Української академії наук та що від початку в Академії працювали вчені, які ставили інтереси народу та науки вище політичних симпатій [4, спр. 79, арк. 50–51]. Та вже у 1936 р. її було перейменовано в АН УРСР, перетворено з національної на територіальну наукову установу, що наклало відбиток на напрями та тематику наукових досліджень, а також вплинуло на долю самих науковців.

Загалом же на початок 1980-х рр. традиційні методи дослідження в історичній науці значною мірою вичерпали себе. У доповіді «50 років Інституту історії Академії наук Української РСР» (1986) Ю. Ю. Кондуфор виклав основні положення, при дотриманні яких, на його думку, можливі серйозні успіхи та досягнення в розробці головних проблем історичної науки: 1) комплексний підхід до вивчення питання, подальша інтеграція знань, накопичених дослідниками різних галузей суспільних наук (філософія, економічні науки, література, етнографія тощо); 2) подальший широкомасштабний пошук архівних матеріалів чи нового тлумачення вже відомих фактів. Задля цієї мети потрібно вдосконалювати археографічну роботу; 3) пошук тем і проблематики, які б знаходилися на стику різних галузей знань; 4) на сторінках журналів і спеціальних видань ширше

практикувати обговорення вже опублікованих праць, піднімати дискусійні малодосліджені питання; 5) широко застосовувати метод порівняльно-історичного дослідження, що дало б змогу не тільки провести аналіз процесів і явищ у межах одного історичного періоду, а й також впроваджувати висновки та узагальнення на сучасні процеси [4, спр. 70, арк. 26–27].

У звіті роботи Інститут історії 1982–1986 рр. Ю. Ю. Кондуфор [4, спр. 100, арк. 17–18] відзначив, що в працях істориків слабо проаналізовано проблеми протиріч у розвитку суспільства. Переважала сума цілеспрямовано дібраних позитивних фактів і подій, які подаються як абсолютний та єдиний напрямок. Це було пов'язано із загальною тенденцією та традицією попередніх років одноманітного зображення істориками дійсності, без серйозного розкриття труднощів і протиріч історичного процесу. А також зумовлено неправильним і неповним висвітленням доступних джерел. З одного боку, дослідники самі намагалися дібрати в архівах матеріали позитивного характеру, які б підтверджували тільки досягнення та успіхи, і обходили стороною документи, які свідчили про недоліки, труднощі та протиріччя у житті країни. З іншого — матеріали «негативного» характеру, дуже часто просто не видавалися історикам в архівах, а якщо і потрапляли до них, то такий матеріал зустрічав протидію з боку видавництва. Ю. Ю. Кондуфор висловлював занепокоєння станом науки загалом. Він зазначав, що деякі дисертації, книги та статті пишуться на літературі, в кращому випадку — на всім відомих публікаціях джерел, або ж методом копіївання.

Ю. Ю. Кондуфор також відзначав пожвавлення в історіографічних дослідженнях на початку 1980-х рр. [4, спр. 42, арк. 1]. Як доказ цього факту, вчений наводив для прикладу рубрику «Історіографія і джерелознавство» в «УІЖ», яка з того часу вже стала постійною на сторінках видання.

У доповіді «Про розвиток історичної науки» (1980-ті рр.) Ю. Ю. Кондуфор зазначав, що головне у діяльності Інституту історії — малодосліджені проблеми історії України [4, спр. 65, арк. 41]. Причому, найбільш гострі, що знаходяться на перехресті соціальних і національних проблем. Відкрито новим пріоритетним напрямом історичного дослідження він називав «Національне і інтернаціональне в історичному розвитку українського народу» [4, спр. 65, арк. 41].

Стосовно розвитку та поширення історичних знань загалом учений наголошував, що «...важливим завданням є підготовка до видання на високому професійному рівні методичних матеріалів та науково-популярної літератури, які б відрізнялися глибоким змістом, переконливою аргументацією, емоційним та яскравим викладом» [4, спр. 57, арк. 6].

Позитивним моментом початку 1990-рр. було те, що увага вже почала звертатися на попередні недоліки в наукових дослідженнях, розпочався пошук нових дослідницьких форм (моделей) [4, арк. 19]. В Інституті історії було ініційовано дослідження нових історичних тем, зокрема дослідження голодоморів в Україні, політичних репресій 1930-х — початку 1950-х рр., діяльності Української Центральної ради та Директорії, становлення та еволюції Української держави.

Від початку 1990-х рр. для Інституту історії України АН України (нині — Інститут історії України НАН України) головним стало питання оновлення основних напрямів історичних досліджень, перегляд тематики розпочатих раніше наукових розробок, пошук нових тем для дослідження та вдосконалення структури наукових підрозділів інституту [4, арк. 37]. Ю. Ю. Кондуфор відзначав, що головне завдання у дослідженнях полягає в тому, щоб мобілізувати новітню наукову думку, відійти від застарілих, які себе вичерпали, методів дослідження, отримавши для цього достатню документальну базу [4, спр. 100, арк. 16–17].

Люди, які знали Ю. Ю. Кондуфора, відзначають, що він був неординарною особистістю, видатним ученим-істориком, талановитим організатором, порядною та принциповою людиною у житті. Незважаючи на загальну несприятливу атмосферу для розвитку історичних досліджень у ХХ ст., Ю. Ю. Кондуфору вдалося зробити значний внесок у розвиток історичної науки. Вміння прилаштуватися до політичної ситуації допомогло вченому захистити кандидатську, а згодом і докторську дисертації, займатися науковою діяльністю, а також займати високі керівні посади.

1. Актуальні проблеми вітчизняної історії ХХ століття : зб. наук. пр., присвячений пам'яті академіка НАН України Юрія Юрійовича Кондуфора : у 2 т. [Текст] / С. В. Кульчицький [та ін.] ; відп. ред. В. А. Смолій ; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. — Київ, 2004. — Т. 1. — 422 с.; Т. 2. — 422 с.
2. *Верстюк В. Ф.* Історик і епоха (до 90-річчя від дня народження академіка Ю. Ю. Кондуфора [Текст] / В. Ф. Верстюк // УДЖ. — 2012. — № 3. — С. 143–152.
3. *Войцехівська І. Н.* «Останній з «хрущовської відлиги» [Текст] / І. Н. Войцехівська // Пам'ять століть. Планета. — 2006. — № 6. — С. 112–114.
4. Інститут архівознавства НБУВ, ф. 285, оп. 1, спр. 1–146.
5. *Курносів Ю. Ю.* Ю. Ю. Кондуфор [Текст] / Ю. Курносів // Вчені Ін-ту історії України. Біобібліограф. видання. Вип. 1. — Київ, 1998. — С. 147–148.

REFERENCES

1. *Aktualni problemy vitchyznianoï istorii XX stolittia: zbirnyk naukovykh prats, prysviachenyi pamiati akademika NAN Ukrainy Yuriiia Yuriiovycha Kondufora. V dvokh tomakh* [Actual problems of the national history of the twentieth century: a collection of scientific works devoted to the memory of the academician of the National Academy of Sciences of Ukraine Yuriy Kondufora: In 2 t.] (2004). Kyiv. [in Ukrainian].
2. Verstyuk, V. F. (2012). *Istoryk i epokha (do 90-richchia vid dnia narodzhennia akademika Yu. Yu. Kondufora* [Historian and epoch (to the 90th anniversary of the birth of Academician Yu.U. Konduphora)]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*, 504, 143–152. [in Ukrainian].
3. Vojtsekhivska, I. N. (2006). *Ostannii z «khrushchovskoi vidlyhy»* [The last of Khrushchev's thaw]. *Pam'iat stolit. Planeta: Istorychnyi naukovyi ta literaturnyi zhurnal*, 6, 112–114. [in Ukrainian].
4. *Institut arkhivoznavstva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho* [Institute of Archives of Vernadsky National Library of Ukraine], fund 285, inventory 1, № 1–146. [in Ukrainian].
5. *Kurnosov, Yu. (1998). Yu. Yu. Kondufor* [Yu. Yu. Kondufor]. In *Vcheni instytutu istorii Ukrainy: biobibliohrafichnyi dovidnyk* [Scientists of the Institute of History of Ukraine. Bibliography edition] (Vol. 1, pp. 147–148). [in Ukrainian].

Стаття надійшла 24.10.2017 р.

Patyk Viktoriia, Candidate of Historical Sciences, Senior Research Fellow of the Department of Theory and Methodology of Biobibliography of the Institute of Biographical Researches of The Vernadsky National Library of Ukraine (Kyiv).

The figure of Yu. Yu. Kondufor in the context of the development of historical science in the twentieth century in Ukraine (on the materials of the personal archival fond).

Today, the study of biographies of scientists and their contribution to the development of the Ukrainian science and culture is one of the important areas of scientific research. The article deals with Yu. Yu. Kondufor's personal fond of the Institute of Archival Studies of VNLU, describing the archival documents that are stored therein. Documents from the personal fond greatly supplement existing information about Yu. Yu. Kondufor. Based on the materials from the personal archival fond the life path and scientific activity of the scientist-historian, the academician of the Academy of Sciences of the USSR Yu. Yu. Kondufor are

studied in the article. His contribution to the development of historical science is highlighted.

Key words: Yuriy Yuriiovych Kondufor, scientific activity, Institute of History of the Academy of Sciences of the USSR, Kyiv University.

Патык В. В., кандидат исторических наук, старший научный сотрудник отдела теории и методики биобиблиографии Института биографических исследований Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского (Киев).

Фигура Ю. Ю. Кондуфора в контексте развития исторической науки в XX в. на Украине (по материалам личного архивного фонда).

На сегодняшний день исследования биографий ученых и их вклада в развитие украинской науки и культуры является одним из важных направлений научных исследований. В статье рассмотрен личный фонд Ю. Ю. Кондуфора Института архивоведения НБУВ, охарактеризованы архивные документы, которые в нем хранятся. Документы из личного фонда значительно дополняют имеющуюся информацию о Ю. Ю. Кондуфоре. На основе материалов из личного архивного фонда в статье исследуется жизненный путь и научная деятельность ученого-историка, академика АН УССР Ю. Ю. Кондуфора. Освещен его вклад в развитие исторической науки.

Ключевые слова: Юрий Юрьевич Кондуфор, научная деятельность, Институт истории АН УССР, Киевский университет.